

Branschorganisationen
för dagligvaruhandeln

Version 0.10 (senast uppdaterad 20210601)

Riktlinjer Covid-19

Dagligvaruhandeln i Sverige har ett stort och viktigt samhällsansvar att förse befolkningen med livsmedel och även receptfria läkemedel. Att minska risken för störningar i livsmedelsbutikernas verksamhet är viktigare än någonsin så att varuförsörjningen av livsmedel fortsätter fungera och livsmedelsbutikerna kan fortsatt hålla öppet.

Dagligvarubranschen har tagit fram gemensamma riktlinjer/rutiner inom områden som är särskilt viktiga att arbeta med för att minimera risken för störningar i livsmedelsbutikernas verksamheter. Dessa riktlinjer är till för att förhindra smittspridning och skapa en trygg och bra miljö för såväl kunder som personal.

Riktlinjerna/rutinerna är inom följande område;

1. Undvika trängsel och köbildning i butiken
2. Beräkna och informera om butikens maxantal
3. Servering
4. Hjälpa kunden att leva upp till Folkhälsomyndighetens råd till allmänheten
5. Rengöring i butik och butikens varumottagning
6. Rengöring på lager och lagrets varumottagning
7. Rengöring vid e-handelsleveranser
8. Användning av engångshandskar
9. Användning av personlig skyddsutrustning
10. I händelse av smittad medarbetare

Riktlinjerna/rutinerna är framtagna mot bakgrund av Folkhälsomyndighetens allmänna råd och lagen (2021:2 samt 2021:23) och förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Eftersom situationen ständigt förändras kommer de gemensamma riktlinjerna/rutinerna för handeln att uppdateras allteftersom nya direktiv kommer från regeringen och aktuella myndigheter. Butiken ska alltid utgå ifrån sin lokala riskbedömning samt i förekommande fall beakta eventuella lokala och regionala rekommendationer/restriktioner.

Riktlinjerna/rutinerna ska ses som ett ramverk som varje arbetsplats måste anpassa efter sina förutsättningar. För att skapa trygghet och förståelse för arbetet ska denna anpassning göras i samråd med lokalt skyddsombud och de egna medarbetarna.

Arbetsgivare ska ge arbetstagare och skyddsombud möjlighet att medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Läs om detta och om vikten av samverkan mellan arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud på Svensk Handels arbetsgivarguide.

1. Riktlinjer för att undvika trängsel och köbildning i butiker och förbutiker

- Sätt upp informationsskyltar vid exempelvis kassor, förbutik, delikatessdisk där kunder påminns om att hålla avstånd. Skyltning vid platser där trängsel riskeras är särskilt viktigt.
- Markera avstånd på golvet i butiken för att underlätta för kunderna att hålla rekommenderat avstånd. Det ska vara minst 1,5 meter mellan markeringarna. Markeringen ska sättas upp vid kassor men även där det behövs i andra delar av lokalen för att undvika trängsel och köbildning. Vanliga platser där det kan förekomma trängsel är vid självscanning, delikatessdisk, kundtjänst och vid utlämning av paket.
- Om möjligt, informera i butikens ljudsystem om att kunderna uppmanas att hålla avstånd.
- Agera när det utvecklas risk för köbildning i kassan genom att öppna ytterligare kassor eller hänvisa till självscanning om det finns i lokalen.
- Möblera så att det inte uppkommer trängsel.
- Fundera över om det går att slussa kunderna och besökarna i butiken på andra sätt som minskar trängsel. Detta kan exempelvis göras genom pilar och markeringar i golvet, "genvägar" i butiken, tydligare skyltning om var varor finns.
- Placera bord och stolar så att de inte står för nära varandra.
- Utse en trängselvärd.

Aktiva åtgärder som ska ingå i butikens rutin

1. Personalen uppmärksammar kunder om ansvaret att hålla avstånd.
2. Vidta lämpliga åtgärder för att sällskap med fler än en person inte besöker butiken samtidigt.
3. När det bedöms bli svårt för kunderna att hålla avstånd till varandra om mindre än 1,5 m tar behörig person beslut om att begränsa tillträdet till butiken.
4. Utse samt dokumentera vem och/eller vilken funktion i butiken som har behörighet att bedöma när det bli för trångt och när tillträdet till butiken måste begränsas.
5. Arbeta för ett jämnt kundflöde och uppmana kunderna, att i den mån det går, komma på de tider då besöksantalet normalt brukar vara lägre.

Aktiva åtgärder som bör ingå i butikens rutin

6. Vid behov finns det ett förberett kösystem utanför butiken för att kunna efterleva reglerna om avstånd på 1,5 m i butiken. Även i detta kösystem bör avståndet mellan personerna som står i kön vara 1,5 m.
7. Flytta på inredningen och möblera om i butiken så att fler personer kan vistas i lokalen utan att behöva trängas.
8. Undvik event som bidrar till ökad risk för trängsel.

2. Beräkna och informera om maxantalet i butik

Aktiva åtgärder som ska ingå i butikens rutin

1. Beräkna det maximala antalet kunder som får vistas i lokalen samtidigt. Utgångspunkten vid beräkning är att varje kund ska kunna disponera 10 kvm av den tillgängliga ytan. Personal och andra uppdragstagare ska inte räknas in i maxantalet.

Följande beräkningsregel ska användas;

(Total butiksyta* – uppskattning av fast inredning**)/10

*Hela ytan som är tillgänglig för kund, exklusive lager

**Fast inredning bör uppskattas lokalt för varje butik.

Avgränsat utrymme: En butik kan utgöra ett avgränsat utrymme, om butiken har helt öppen planlösning.

En butik kan även ha avgränsade utrymme i butikslokalen. Exempel på ett avgränsat utrymme inne i en butik kan vara trädgårdsdelen, pantutrymme och utlämning av paket. Syftet med lagstiftningen är att minska risken för trängsel där människor uppehåller sig. Därför ska fokus vara där folk uppehåller sig.

Om butiken inrymmer ett avgränsat utrymme där människor uppehåller sig ska butiken veta och anslå maxantalet även för detta utrymme. Till exempel kan en butik ha ett totalt maxantal om 100 personer, men det är endast 10 personer som samtidigt får vistas i det avgränsade utrymme.

2. Dokumentera hur beräkningen har gjorts. Dokumentationen av maxantal och hur beräkningen har gjorts ska vara skriftlig. Den ska också finnas tillgänglig för tillsynsmyndigheterna.
3. Informera om butikens maxantal vid entréer. Om butiken har avgränsade utrymme i butikslokalen ska maxantalet för det anslås vid ingången till det avgränsade utrymme.
4. Säkerställ att butikens totala maxantal och ev. avgränsade utrymmens maxantal inte överskrider. Hur butiken säkerställer att maxantalet inte överskrider beslutar varje enskild butik om.

3. Servering

- Max 4 personer per bord.
- Minst 1 meter mellan borden.
- Serveringsställen får endast hålla öppet mellan 05.00-22.30.
Butiken/verksamheten kan dock fortsatt leverera mat för avhämtning.

4. Riktlinjer för hur butiken ska hjälpa kunden att leva upp till Folkhälsomyndighetens råd till allmänheten

- Informera genom skyltning i butik om god handhygien enligt Folkhälsomyndighetens råd.
- Placera ut, om lämpligt, handdesinfektion till konsumenterna i butiken. Detta kan förslagsvis finnas vid entrén och på platser i butiken där det förekommer lösviktsförsäljning, exempelvis frukt- och grönavdelningar, och bake-off.
- Om handtvätt finns placerat på en lämplig plats i butiken kan det erbjudas som ett alternativ.

Butiken ska dokumentera de vidtagna åtgärderna och följa upp med den frekvens som butiken bedömer relevant.

Ytterligare träningsförebyggande åtgärd kan vara att butiken informerar och påminner kunder om myndigheternas råd att försöka handla utan medföljande sällskap.

5. Rutiner för rengöring i butik och butikens varumottagning

Dagligvaruhandeln har i branschriktlinjen *Säker mat i din butik* definierat rengöringsrutiner. Med anledning av risken för smitta av coronavirus utökas rutinerna. De utökade rutinerna har stämts av med Livsmedelsverket.

Butik

- Följ befintliga städrutiner, men genomför dem med ökad frekvens under öppettider.
- Desinfektionsmedel kan användas som en extra försiktighetsåtgärd.
- Rengör ytor som många kunder varit i kontakt med extra noga. Exempelvis handtag på kylar och frysar, tänger, självscanningsapparater och kortbetalningsmaskiner.
- Rengör förpackningshållare till plastpåsar, kundkorgar och vagnar oftare.
- Städa personal och kundtoalett oftare.

Butikens varumottagning

- Tänk på att hålla avstånd vid överlämning av frakt och följesedlar, exempelvis via överlämning i låda och genom mottagningslucka.
- Använd handskar under arbetsmomentet och byt ut dessa vid övergång till andra arbetsuppgifter.

- Gemensamma arbetsstationer ska rengöras och desinficeras efter varje arbetspass.
- Tvätta händerna ofta.
- Rengör truckar och andra arbetsredskap efter att de använts av lastbilschaufförer/extern personal

6. Rutiner för rengöring på lager och lagrets varumottagning

Lager

- Följ befintliga städrutiner, men genomför dem med ökad frekvens.
- Desinfektionsmedel kan användas som en extra försiktighetsåtgärd.
- Rengör personalutrymmen, som fikarum, omklädningsrum och toaletter extra mycket. Städning av personaltoalett samt toalett för externa besökare ska genomföras med ökad frekvens.
- Transportören ska rengöra utrustning, som exempelvis handdator/telefon som används vid signering. Rengöring ska ske efter varje arbetspass.

Lagrets varumottagning

- Tänk på att hålla avstånd vid överlämning av frakt och följesedlar, exempelvis via överlämning i låda och genom mottagningslucka.
- Använd handskar under arbetsmomentet och byt ut dessa vid övergång till andra arbetsuppgifter.
- Gemensamma arbetsstationer ska rengöras och desinficeras efter varje arbetspass.
- Tvätta händerna ofta.
- Rengör truckar och andra arbetsredskap efter att de använts av lastbilschaufförer/extern personal

7. Rutin för rengöring vid e-handelsleveranser

- Transportören ska rengöra utrustning, som exempelvis handdator/telefon som används vid signering vid dörren. Rengöring ska ske efter varje överlämningstillfälle.

8. Rutin för användning av engångshandskar

- Medarbetare som hanterar öppna livsmedel ska byta engångshandskar ofta. Rutinen ändras till att medarbetare ska byta engångshandskar efter varje tillfälle då öppna livsmedel hanteras samt efter handtvätt och vid byte av råvara eller arbetsmoment.

Medarbetare ska tvätta händerna före arbete påbörjas och så ofta det behövs under arbetstid. Så ofta det behövs innebär utifrån rådande situation mycket ofta.

9. Användning av personlig skyddsutrustning

Butiken ska alltid utgå ifrån sin lokala riskbedömning för att motverka och undvika trängsel samt i förekommande fall beakta eventuella lokala och regionala rekommendationer/restriktioner.

Butiken ska utifrån riskbedömningen, till sina medarbetare, rekommendera och tillhandahålla erforderlig/lämplig skyddsutrustning. Medarbetaren väljer själv om hen vill bära skyddsutrustning.

Lämplig skyddsutrustning kan exempelvis vara visir, munskydd och annan eventuell erforderlig skyddsutrustning.

Detta bör främst rekommenderas till de medarbetare som i sitt arbete inte kan hålla tillräckligt avstånd till butikens kunder och som inte redan skyddas av butikens utökade åtgärder som utgörs av exempelvis naturliga barriärer i inredning, plexiglas, begränsningar eller liknande implementerade fysiska smittskyddsåtgärder där ett naturligt avstånd skapas.

Butiken ska ta stor hänsyn till eventuella lokala och/eller regionala rekommendationer/restriktioner och aktuell medarbetares arbetsuppgifter, samt i förekommande fall, uppmuntra till användning. Butiken ska tillhandahålla lämplig skyddsutrustning till medarbetaren när så erfordras, så att smittorisken alltid minimeras.

10. I händelse av smittad medarbetare i butik och lager

På krisinformation.se finns såväl de nationella som de regionala rekommendationerna/råden samlade. Det kan förekomma lokalt anpassade rekommendationer om vad som gäller vid smitta och/eller smittad anhörig. Sök därför information och följ instruktioner från vården i de olika regionerna.

I händelse av smittad medarbetare i butik och lager gäller befintliga städrutiner, men mer höfrekvent och den skall även innefatta tvätt av kläder.

Start av befintlig städrutin bör utgå från berörd medarbetares senaste stationerade arbetsplats. Om medarbetaren inte har haft en specifik arbetsplats sker städningen av lokalen utefter ordinarie städschema.

- Utgå från ordinarie rutin att det ska finnas städustrustning avsedd för olika avdelningar samt att det ska finnas separat städustrustning för utrymmen där kunder/externa besökare har tillträde. Ta på handskar.
- Rengöringsmedlet ska vara svagt basiskt, det vill säga ha ett pH-värde på över 7. Toaletter och kök ska dessutom rengöras med desinfektionsmedel exempelvis sprit eller klörlösning. Låt medlet lufttorka.

- Ytor där en misstänkt smittad person vistats ska desinficeras med exempelvis 70-procentig etanol eller klorklösning (0,1 procent, eller 0,5 procent för toaletten). Följ instruktionerna på desinfektionsmedlet.
- Börja med de renaste ytorna och arbeta dig fram mot de smutsigare ytorna.

Följande ytor i butik (minst) ska rengöras noggrant;

- Dörrhandtag
- Kassa
- Handdator
- Handtag
- Vågar
- Stämpelklocka eller digitalt in och utcheckningssystem
- Kundvagnar och korgar
- Självscanningsapparater
- Kortbetalningssystem
- Kundskärmar
- Förpackningshållare till plastpåsar
- Strömbrytare
- Telefoner
- Vattenkranar
- Personlig utrustning, som exempelvis mobiltelefon och headset.

Följande ytor i lagerverksamhet (minst) ska rengöras noggrant;

- Personens arbetsplats så som truck och teknisk utrustning som scanner, tangentbord, headset, voiceutrustning och laddstationer.
- Lunch- och fikarum, omklädningsrum och toalett

Är det övriga ytor som personal och kunder har direkt kontakt med och rör ofta bör de också rengöras noggrant.

Livsmedelsverkets bedömning är att denna typ av virus smittar från personer och inte via ytor som livsmedelsförpackningar och öppna livsmedel. Baserat på Livsmedelsverkets analys finns det inget skäl att rengöra och/eller kassera förpackningar eller öppna livsmedel.

Arbetskläder tillhörande den berörda medarbetaren samt kollegor man arbetat med/i närheten av skall tvättas i minst 60 grader. Undantag kan göras för kläder som enligt tvättinstruktion bör tvättas i lägre grader än 60 grader. Tvättmedel med blekmedel ska då användas.

Handskar och engångstrasor som används vid rengöringen ska kasseras i försluten påse och slängas i sopkärl för brännbart avfall. Moppar och trasor kan tvättas i 90 grader och återanvändas. Övrig städutrustning ska desinficeras. Exempelvis städvagn, sprayflaskor, skaft, städmaskiner mm.